

כיון דאפשר למיעבד כשמואל מהימני –

Since it is possible to do like *Shmu'ail*, they are believed

Overview

One of the גידולי תרומה is י"ח דבר ¹. They were גוזר that תרומה is גידולי תרומה because תרומה of ישראל ². The גמרא asked if they are suspect of not giving the תרומה to the כהן, they will not separate in the first place. We must therefore assume that since one can give even a חטה אחת, we do not suspect them that they will not give the תרומה to the כהן. The גמרא then gives a different reason for this גזירה.

תוספות asks:

הקשה רבינו יצחק בן אשר ³ דלא אפשר להו למיעבד כשמואל ⁴ ליגזור ⁵ -
The ריב"א asked; let us be גוזר by מעשר, where it is impossible to do like שמואל states –

תוספות answers:

ותירץ רבינו יצחק דמכל מקום ⁶ אמת הוא שגזרו אף על גידולי תרומה גדולה -
And the ר"י answered; that nonetheless the truth is that they were גוזר even on (תרומת מעשר) תרומה גדולה that it is תרומה גדולה
ורוצה לפרש טעם בכולן:

So the גמרא wanted to give a reason for all the גזירות (even תרומה גדולה תרומה).

תוספות offer another approach to מעשר תרומה:

ומהר"ם ⁷ אמר ⁸ דתרומת מעשר מהימני הלויים דאין נותנין מעשר אלא לחברים -
And the מהר"ם answered that regarding תרומת מעשה ⁹ they are believed that they

¹ גידולי תרומה refers to תרומה which (instead of giving it to the כהן) the תרומה was planted and it grew into new crops, which are called תרומה גדולה

² The חכמים were concerned that if תרומה גדולה will be חולין (as they are ת"מ), the ישראל may be stingy and refuse to give the תרומה to the כהן, and instead he will plant it and eat the crops. Therefore they made this injunction that even the תרומה so the ישראל will not gain by planting the תרומה..

³ Once one is מפריש מעשר (which needs to be given to the לוי), the לוי must give a tenth of his מעשר to the כהן. This is called תרומת מעשר (which is תרומת מעשר).

⁴ The לוי must give a tenth of his מעשר and cannot be יוצא with a חטה אחת. Therefore let us be גוזר that תרומה גדולה, for otherwise the לוי may not give it to the כהן, but rather plant it for his own benefit.

⁵ The question seems to be, why does the גמרא look for another reason why תרומה גדולה, let us say that תרומה גדולה is referring to תרומת מעשר.

⁶ It may be true that תרומת מעשר תרומה גדולה for this reason that he may not give it to the כהן. Nonetheless since in fact the גזירה was (also) on תרומה גדולה, therefore it requires a new explanation.

⁷ This may be referring to שמואל בר' מאיר בר' (רש"י) (the son-in-law of ר' משה מקיבו), ר' משה בן נתן, ר' משה בן אברהם, or others.

⁸ The following is from תוספות ישנים.

give it to the **כהן**, since we do not give מעשר only to **חברים**.¹⁰

Another answer:

ורבינו יצחק בן אשר¹¹ תירץ דאותן שהיו חשודים לא היו מפרישין כלל¹² כדאמרינן בסוטה¹³ -
And the תרומת ריב"א answered that those לויים that were suspect, would not separate מעשר at all, as the גמרא states in סוטה -
וחברים שהיו מפרישים מהימני [תוס' ישנים]:

And the **חברים** who do separate; they are trustworthy that they gave the מעשר תרומת מעשר to the **כהן**.

Summary

The (theoretical) גזירה of תרומת מעשר ביד ישראל may apply to תרומת מעשר (according to the ר"י) or it may not since the **חברים** (who receive the מעשר) are honest (the מהר"ם and ריב"א).

Thinking it over

1. Does the rule of תרומת מעשר as well, or not?
2. The מהר"ם answered that there is no concern since תרומת מעשר is only given to מעשר תרומת מעשר from his מעשר ישראל. However the rule is¹⁵ that the ישראל can separate מעשר (bypassing the לוי), so in that case the concern remains!¹⁶

⁹ The תרומת מעשר טהורה ביד לוי because of גידולי תרומת מעשר תרומה ר"י (who maintains that we would not be גוזר on account of לוי that he will not give it to the **כהן**, because the לוי who receives מעשר is a חבר and is not suspect. See 'Thinking it over' # 2.

¹⁰ תרומות ומעשרות especially in the laws of תורה ומצוות were those Jews who took it upon themselves to be very meticulous in תרומות ומעשרות and טומאה וטהרה.

¹¹ The ריב"א seems to answer that it may be that not all the מעשר was given to **חברים**, but nevertheless there is no concern since the **חברים** give to the **כהן** and the others do not separate it at all.

¹² There is no point in making an injunction that גידולי תרומת מעשר תרומה because the suspected people did not separate מעשר, so it did not exist.

¹³ מח, א.

¹⁴ See footnote # 9.

¹⁵ רמב"ם הל' תרומות פ"ג הי"ב.

¹⁶ See חידושי ר' יוסף שאול and שפת אמת.